

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inseratom po dogovoru

PONEDELJSKI

SLOVENE

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996. — List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6 Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2592

Po razgovoru Heimwehra

Schuschnigg o novi Austriji

1. Proti komunizmu - 2. Nemška država - 3. Monarhistična propaganda dovoljena - 4. Nisem diktator

Dunaj, 18. okt. b. Na sinočnjem velikem zborovanju vseh avstrijskih vodij domovinske fronte je imel zvezni kancler Schuschnigg velik idejni govor, v katerem je orisal svojo bodočo politiko na temeljih, ki so bili položeni zadnje dni, ko so bile razpuščene vse oborožene organizacije, razglašane predvsem Heimwehra ter je postala domovinska fronta edina politična organizacija, vojska pa edina obrambna sila v avstrijski državi.

Uvodoma je kancler jasno izrazil svoje stališče do komunizma, ko je dejal, da je nesrečno leto 1918 že davno za nami in da bi tisti, ki bi se hoteli igrati z mislijo, da na kakršenkoli način obnovijo tisto žalostno dobo, ki je postavila marksizem na čelo katoliške Avstrije, nastleli na organiziran odpor vseh pošteno mislečih v avstrijski deželi. To njegovo stališče nima nikakršne zveze z dogodki v Španiji ali drugod po svetu. Je to načelno stališče, ki zavrača komunizem in vse na obronkih komunizma sprehajajoče se idejne pokrete. Avstrijska država v tem pogledu jasno misli in jasno gleda in ne dopušča nobenih nejasnosti in nobenega slepomišljenja.

V nadaljevanju svojega govora je razvijal ideologijo domovinske fronte, ki posebej avstrijsko državno misel, ter se dotaknil tudi razmerja do Nemčije. Dejal je, da pogodbe z Berlinom z dne 11. julija ni treba ocenjevati z notranjepolitičnega, marveč z zunanjepolitičnega stališča. Notranjepolitično ta pogodba nič ni spre-

menila. Avstrija ostane pri svojih načelih. Seveda pa je sedaj, ko je dobila od nemške sosedice brezpogojno priznanje svoje državne neodvisnosti, pripravljena izravnati pota raznim političnim skupinam, da bodo mogle sodelovati v okviru domovinske fronte. Od njih je odvisno, če bo njihov prihod razmere v državi še bolj pomiril. Čakala bo potrpežljivo in bo vesela, če bo njihov prihod razmere v državi še bolj pomiril. Zunanjepolitično je pogodba z Nemčijo velik uspeh, kajti Avstrija je dosegla priznanje svoje državne neodvisnosti. Avstrija pa je itak vedno bila in bo vedno ostala nemška država in je vesela, da je juljski sporazum vendar odstranil ovire za sodelovanje dveh nemških držav za obogatitev skupne nemške kulture. To je naš priporočil za evropski mir. Velik je in kancler je tudi prepričan, da vlada v Berlinu isto naziranje, saj ga je izrazilo najvišje državno in narodno vodstvo.

Končno se je kancler dotaknil tudi vprašanja monarhistične propagande. Dejal je, da sta propaganda in pokret dovoljena dokler se razvijata v okviru domovinske fronte. Nastopiti pa ne sme kot samostojen politični pokret. V domovinski fronti se lahko nahajajo monarhisti in protivniki monarhije. Toda v njej ni prostora za one, ki blatijo avstrijsko zgodovino in sramotijo člane tiste družine, ki je z avstrijsko zgodovino tako tesno povezana. Če se velikih osebnosti te družine hvaležno spominjamo, je to dolžnost običajne spo-

dobnosti in hvaležnosti. Monarhistično vprašanje prihaja čestokrat v javno debato. Kajti ne smemo zanikati, da si to državno obliko želi precejšen del avstrijskega naroda. Naj pa ostane za vedno pribito, da je vprašanje, kakšno državno obliko naj ima Avstrija, izključno naše notranjepolitično vprašanje. O tem bo odločalo edino avstrijsko ljudstvo.

Na koncu svojega govora se je Schuschnigg z vznešenim glasom obrnil na voditelje domovinske fronte ter jim dejal: Nočem, da bi v državi vladala samovolja. Nočem, da leži nad deželo le senca kakšnega nasilja, razen zavest dolžnosti, da je treba storiti to, kar je za skupnost potrebno. Zagotavljam vas pa lahko, da nisem noben diktator, da tudi nočem diktator postati. Samo Avstrijec hočem biti, a to z vso svojo dušo!

Vlada je izdala uredbo, po kateri bodo morali v Avstriji izkazovati praporom domovinske fronte enake časti kakor državi zastavi. Himna mladine domovinske fronte pa dobi enako čast, kot državna himna.

Za novega poveljnika avstrijske milice je bil imenovan feldmaršal Hülgerth, poglavar koroške dežele. — Podkancler Baar Barenfels je podal ostavko na to mesto. Hülgerth je v Avstriji zelo popularen še iz leta 1919, ko je poveljeval prostovoljcem na Koroškem in organiziral nemško propagando za plebisit.

Volitve v sedmih občinah

Zopet 6 slovenskih občin v rokah JRZ

Včeraj so bile volitve v sedmih občinah okraja Šmarje pri Jelšah.

V občini Slivnica je od 751 volilnih upravičencev volilo 411 volilcev ali 55 odstotkov. Lista JRZ z nosilec g. Josipom Jagodicem na čelu je dobila 312 glasov in 17 odbornikov, opozicijska lista g. Franca Mastneka pa 99 glasov in 1 odbornika.

V občini Kostivnica je od 377 volilnih upravičencev glasovalo 193 ali 51,5 odstotka. Vložena je bila samo lista JRZ z g. Alojzijem Butom, ki je dobila vseh 18 odbornikov.

St. Peter na Medvedem selu. Volilnih upravičencev 277, oddanih glasov 213. Volivna udeležba 76,25%. Lista JRZ z nosilec g. Simonom Debeljakom na čelu je prejela 172 glasov in 17 odbornikov, opozicijska lista z nosilec g. Janezom Tverlinom 41 glasov in enega odbornika.

Zibika. Volilnih upravičencev 381, glasovalo 301 (79%). Lista JRZ z nosilec g. Rokom Platinškom je dobila 154 glasov in 15 odbornikov, združena opozicija z nosilec Josipom Gobecom pa 147 glasov in 3 odbornike.

Zusem. Volilnih upravičencev 318, glasovalo 228 (75%). Vloženi sta bili dve listi JRZ. Prva lista, oficijska JRZ, z nosilec Antonom Peničem 156 glasov in 16 odbornikov, druga lista JRZ z nosilec Francetom Drobnetom 72 glasov in dva odbornika.

Sv. Stefan. Volilnih upravičencev 290, glasovalo 192 (64%). Vloženi sta bili dve listi JRZ. Prva lista, oficijska JRZ, z nosilec Karlom Pungarškom 122 glasov in 16 odbornikov, druga lista JRZ z nosilec Jožefom Bračkom 70 glasov in dva odbornika.

Pristava. Od 479 volilnih upravičencev je glasovalo 350 volilcev ali 73%. Za listo JRZ z nosilec g. Jožefom Debeljakom na čelu je glasovalo 142 volilcev, za mačkovo opozicijsko listo 208. Lista JRZ je dobila dva odbornika, opozicijska lista pa 16 odbornikov.

Odklikovani poslanci

Belgrad, 18. oktobra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja so bili z ukazom kraljevih namestnikov na predlog ministrskega predsednika in zunanjega ministra odklikovani:

z redom sv. Save 1. stopnje: Stevan Cirič, predsednik narodne skupščine;

z redom sv. Save 2. stopnje: Franjo Markić, dr. Josip Režek in Ladislav Vučetič, podpredsednik narodne skupščine;

z redom jugoslov. krone 3. stopnje: Anton Kovač, Mustafa Mumalić, Vojislav Nenadić, Aleksander Lazarević, dr. Dragan Damić, narodni poslanci in tajniki narodne skupščine; dr. Todor Lazarević, dr. Ivan Cantić, Vojislav Brkić, Todor Živković, Mita Dimitrijević, Oto Gavrilović, dr. Jurij Koeč, Jevrem Tomić, Vojislav Zivadinović, dr. Milan Senekulić, Milan Kurilić, Radomir Gajić, narodni poslanci.

Razkroj JNS

Živkovića pa ni bilo...

Belgrad, 18. okt. m. Razpad JNS se ne vrši samo v glavnem odboru, temveč tudi po drugih mestih. Tako je bil danes v Valjevu shod JNS, na katerem bi moral prisostvovati predsednik JNS, penzionirani general Peter Živković. Petra Živkovića pa na shod sploh ni bilo, temveč sta namesto njega prišla Jovo Banjanin in generalni tajnik dr. Albert Kramer. Na shodu pa je prišlo do protesta občinstva, tako da je bil shod klavirno prekinjen.

Kolikor ljudi je še ostalo zvestih sedanjemu glavnemu odboru, zahtevajo, naj odbor sklene, da se vsi člani glavnega odbora, ki so podali ostavko, tudi izključijo iz JNS ter naj to izključitev formalno sklenejo ostali člani glavnega odbora.

Ko so Uzunovića vprašali, kaj o tem misli, je dejal, da si on takšnih izključitev samo želi. Vidi se torej, da se hočejo nekateri člani z izključitvijo iz JNS rehabilitirati med ljudstvom, kar pa se jim najbrž ne bo posrečilo.

Beli pri Escorialu

Madrid v kratkem obkoljen od vseh strani

Poledo, 18. oktobra. AA. (Havas.) Severno in severozahodno od Toleda so bile na fronti izvršene zelo važne operacije, o katerih ni mogoče zvedeti nikakršnih podrobnosti. Kolone pod poveljstvom generala Varela so se odpravile iz Toleda in prodirale dalje v široki fronti ter tako dosegle cesto, ki veže Valmohado z Illescas in Castillejo, kjer se ta cesta združi z veliko državno cesto, ki vodi iz Toleda proti Madridu. Castillejo je le 33 km oddaljen od Toleda in 37 km od Madrida. Očitno so uporniki imeli namen zasesti železniški voz, odkoder gre proti, ki je napeljana iz Madrida proti Valenciji. Svojeja smotra v celoti niso dosegli. Prodrli so v Castillejo do reke Tajo. Železniška proga pa leži na oni strani reke. Vsekakor bodo sedaj lahko železniški voz z uspehom obstreljevali. Uporniki so naglo napredovali. Vlade čete so se le malo upirale in že enoči je imel Madrid prav za prav le še eno zvezo z Valencijo, to je cesto, ki je zgrajena proti vzhodu od Madrida preko Taranconu. Vlade čete razpolagajo sedaj le še z železniško progo, ki pelje proti Cuenci v vzhodni Kastiliji. Vsekakor je treba sedaj pričakovati, da bo Madrid že v kratkem obkoljen z vseh strani.

Po radijskih vesteh so arabske kolone na fronti pri Toledu včeraj napredovale za celih 25 km ter zavzele kraje Olías del Rei, Villoseco, Montehon, Castillejo in Anover del Tajo.

General Molla je včeraj prevzel neposredno poveljstvo nad četami, ki prodirajo od severa proti Madridu. Njegova vojska je prodrla do vasi, ki so le še nekaj kilometrov oddaljene od El Escoriala.

Kakor kaže bo pri Naval Carneru, ki leži ob cesti proti Madridu, v kratkem prišlo do novih hudih borb. Na južni fronti so izvršile vladne čete izredno hud napad na postojanke upornikov pri Penarroi, a so bile odbite.

Radikalska postaja je razglasila, da so čete generala Molle zavzele Robledo de Cavalo, južozapadno El Escoriala.

Oviedo rešen

Oviedo, 18. oktobra. AA. (Havas.) Sinoči ob 20.30 so uporniške čete končno zavzele Oviedo. Te čete so prihitele na pomoč upornikom, ki so jih v Oviedu oblegali oddelki vladne vojske. Brez večjih naporov so uporniki že včeraj zjutraj zavzeli neke nove postojanke. Ob 11.30 pa vsa Marraugo. Po hudi borbi pa še vsa Lorjan. Tedaj je zavihrala uporniška zlata-rdeča zastava na vseh najvažnejših postojankah okrog mesta. Uporniški vojski je poveljeval general Lombard.

Filatelistična razstava v Vatikanu

Rim, 19. oktobra. S. Danes je sveti oče ob 12.30 otvoril filatelistično razstavo v vatikanskem muzeju. Razstava vsebuje zlasti kompletne serije vseh znamk, katere je izdala papeška država v preteklem stoletju. Poleg tega je na razstavi razstavljeno obilo ostalih znamk.

Novi dom jugoslovanske demokracije

Včeraj je bila blagoslovljena nova skupšč. palača

Belgrad, 18. oktobra. Danes ob 11.30 je bilo novo poslopje narodne skupščine svečano posvečeno in odprto v prisotnosti zastopnika Nj. Vel. kralja diviz. generala Nikole Hristića, prvega adjutanta Nj. Vel. kralja. Cerkvene obrede je opravil patrijarh Varnava v prisotnosti članov vlade, belgradskega nadškofa o. Rafaela Rodića, vrhovnega rabinu dr. Alkalaja in velikega števila senatorjev ter narodnih poslancev.

Po cerkvenih obredih je imel minister za gradbo dr. Marko Kožulj govor, v katerem je opisal zgodovino skupščinske stavbe. Vlada dr. Stojadinovića je zaključila veliko delo in izročila narodnim predstavnikom zgradbo jugoslov. parlamenta, v kateri se mora gojiti pravo politično življenje vsega naroda.

Ob koncu je naglasil: Z vero v Boga, z vero v našega vzvišenega mladega kralja Petra II., z vero v Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla in kraljeva namestnika gg. Radenka Stankovića in dr. Iva Perovića izroča kraljevska vlada dr. Milana Stojadinovića to veliko zgradbo vam, g. predsednik, z željo, da jo čuvate za sedanje pokolenje, kakor tudi za bodoče naraščaje v blagor našega naroda.

Za njim je govoril predsednik narodne skupščine Stevan Cirič, ki je v svojem govoru opisal vlogo narodnih poslancev v kraljevini Srbiji in oživila spomine na težke čase, ki so jih preživeli skupno z narodom, ko so domovino izgubili in jo spet našli. Nato je nadaljeval: Apeliram na vrste vseh političnih voditeljev, da primerjajo sedanje prilike onim, ko je šlo že za sam obstoj, ko smo se morali boriti za materinsko besedo, za golo besedo. Dinamo pravice karkoli preudielirati, toda mislim, da mora pač vsakdo položiti roke na srce in priznati, da so danes povoljno urejeni vsi nacionalni problemi. Naš obstanek, niti narodni, niti materialni, ni več v nevarnosti. Postavljajo se torej samo manjši politični problemi. Kako je težko najti pot napredku. A kako jasna je vsa velika pot našega naroda, ki ga je dovela do narodnega edinstva. Ona se jasno vidi, od Kočelja do Tomislava in Dušana, s katerih kipi bomo okrasili našo prvo dvorano. Kočelj, zaščitnik Cirila in Metoda, tvorec slovenske kulture in prvih apostolov slovenske vzajemnosti in edinstva, Tomislav, veliki državni tvorec, prvi kronani naš kralj. Dušan car in zakonodajavec, kažejo, kako lepa je pot, po kateri so šli in ki se je tembolj jasno videla, ko smo izgubili narodno državo, a kljub našemu v katerem so zmagale neštete države in narodi, vendar nismo izgubili naših tradicij.

Mislim pa vendar, da smo preveč mlad in krepak narod, ki ne more in ne sme še občutiti utrujenosti. Če je morda bila kakšna začasna utrujenost po težkih dneh hudih borb, novi rod je ne bi smel občutiti. V trenutku, ko posvečamo novo zgradbo, je

Pred zasedanjem skupščine

Sestanež Kluba poslancev JRZ

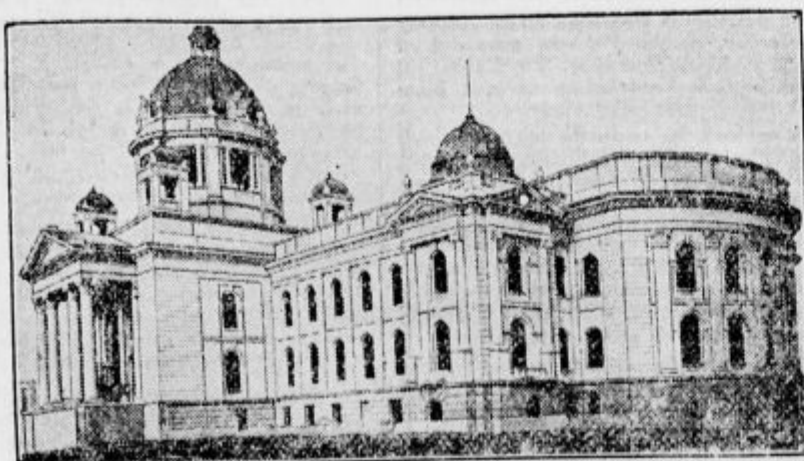
Belgrad, 18. oktobra. m. V mali dvorani nove Narodne skupščine je bila danes skupna seja kluba poslancev JRZ in kluba skupščinske večine. Predsedoval ji je minister za socialno politiko in predsednik kluba JRZ Dragiša Cvetković. Udeležili pa so se predsednik vlade dr. Stojadinović ter ministri Stanković, dr. Kožulj, dr. Roglič, Stolić in Gijra Janković. Prihod dr. Stojadinovića na sejo so vsi poslanci živahno pozdravili.

Dr. Stojadinović je imel kratek govor, v katerem je dejal, da Jugoslavija v zunanjepolitičnem oziru še nikdar ni bila tako močna kakor danes. Kar se tiče občinskih volitev, pa se je jasno pokazala velika disciplina pristavev JRZ, zlasti v vrbaski banovini, kjer so muslimani kompaktno glasovali za JRZ. Vse govorce nasprotnikov so bile zlagane, kar tudi danes sami priznavajo.

Madžari zvesti Italiji

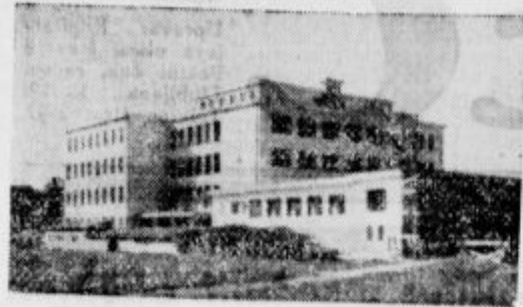
Budimpešta, 18. oktobra. AA. Ministrski predsednik Daranyi je poslal italijanskemu predsedniku vlade Mussoliniju brzojavko, v kateri mu zagotavlja, da madžarski narod še zmerom iz vsega srca spoštuje in goji najgloblje prijateljstvo napram italijanskemu narodu in njegovemu predsedniku vlade. Ves madžarski narod se zaveda dragocenih uspehov sodelovanja, ki se mu moji predhodniki niso nikoli izneverili. Zato prosim, da bi se to sodelovanje in naklonjenost napram moji vlad ohranili in ostali nespremenjeni.

Predsednik vlade Mussolini je Daraniju brzojavno odgovoril in mu v svojem, kakor tudi v imenu italijanskega naroda zagotovil simpatije za plemeniti madžarski narod in poudaril, da povsem razume delovanje madžarske vlade. Tudi on je trdno odločen za nadaljevanje tesnega in iskrenega sodelovanja, ki se je v preteklosti že preskusilo in ki ima svrbo v bodočnosti še bolj koristiti obema narodoma.

Nova skupščinska palača v Beogradu.

Bežigradska gimnazija odprta

Ljubljana, 18. oktobra.

Delo sedanje uprave banovine se v Ljubljani najbolj jasno manifestira na novem veličastnem poslopju III. državne realne gimnazije za Bežigradom. Dolgo so bile borbe za to poslopje, toda šele sedanemu vodstvu banovine in banske uprave, zlasti pa banu dr. Natlačenu gre zahvala, da se je nekdanji načrt končno spremenil v stvarnost ter da so se danes tako učiteljski zbor kakor učenci veselili nove gimnazijske zgradbe, ki more biti za vzgled vsem gimnazijskim zgradbam v naši državi.

Šloresna služba božja

V farni cerkvi sv. Cirila in Metoda je ob 10. daroval škof dr. Rožman slovesno službo božjo, ki ji je prisostvovala mladina III. državne realne gimnazije ter drugo občinstvo. Po službi božji se je razvil sprevod iz cerkve do novega gimnazijskega poslopja. Na čelu sprevoda je igrala godba »Sloga«, za njo so korakali skavti, nato pa mladina in drugo občinstvo.

Velika prostorna avla v pritličju nove gimnazijske palače se je napolnila hitro, mladina in starši pa so zavzeli tudi avlo v mednadstropju, ki predstavlja nekako galerijo nad pritlično avlo.

Med odličniki, ki so prisostvovali svečani otvoritvi in blagoslovitvi novega gimnazijskega poslopja, so bili: ban dr. Natlačen, škof dr. Rožman, prosvetni inšpektor prof. Dolenc, zastopniki univerze, vojaštva, občine, profsorskega društva, ljubljanskih gimnazij ter ljubljanskih župnij.

Slavnost je s kratkim nagovorom otvoril načelnik ing. Škaberne, ki je g. banu sporočil, da je poslopje III. državne realne gimnazije dograjeno in mu izročil ključ od stavbe.

Ban dr. Natlačen je imel nato naslednji govor:

Govor bana dr. Natlačena

Sredi polja jasen grad — sama okna...

S temi besedami našega velikega pesnika bi mogel najbolje označiti zgradbo nove III. državne gimnazije, ki bo zdajle blagoslovljena in slovesno izročena svojemu namenu. Jasen grad, sama okna!

Gotovo boste, dragi dijaki, primerjali svojo novo šolo z mračnimi, malo zračnimi hodniki zavoda, kjer ste študirali lansko leto, zavoda, ki je bil zgrajen v dobi, ko arhitekti še niso tako upoštevali zahteve po soncu, svetlobi in zraku, kakor to delajo arhitekti danes. Zato boste tembolj cenili lepoto in sončno jasnost novih šolskih prostorov. Zares, če za druga šolska poslopja rabimo izraz »šola«, bi morali to novo šolsko poslopje imenovati s pesnikovo »jasen grad«.

Ko se bo čez desetletja pisala zgodovina znamenitih stavb v Ljubljani, bo morda vzbujalo posebno pozornost dejstvo, da je bilo to poslopje zgrajeno baš v času, ko je nad našo državo in prav posebno še nad našo banovino ležala težka toča gospodarske stiske. Gimnazijska poslopja morajo v naši državi graditi banovine in ne država in v teh težkih časih je naša banovina žrtvovala nad 8.000.000 Din, da se je zgradilo šolsko poslopje, ki ustreza zahtevam estetike in higijene v taki meri, kakor bi bilo zgrajeno v času največje gospodarske prosperitete. Naša banovina je pri tem pač ravnila po načelu, da ji za vzgojo mladega naroda ni nobena žrtev prevelika.

Polem takega smela reči, da je slovenski narod, uravno organiziran v dravski banovini, v tem slučaju storil do svoje mladine svojo dolžnost v odlični meri. Sedaj pa je vrsta na vas, dragi dijaki, da tudi vi storite svojo dolžnost do svojega naroda. Svoje dolžnosti do naroda pa ne morete lepše izvršiti, nego če se vestno pripravljate za svoj bodoči poklic. Prihajali boste v te svetle prostore, v ta jasni grad in iskali boste v njem izobrazbo. Ali ste pa že kdaj slišali, kaj je največja izobrazba? Morda se vam bo zdelo nekoliko nenavadno, ako vam povem, kaj je označil kot največjo izobrazbo eden največjih pedagogov sodobne Evrope Förster, ki se je mnogo bavil tudi s socialnimi in političnimi problemi.

Mariborski drobiž

Uspela prireditel Maistrovih borec. V veliki dvorani Narodnega doma so v soboto zvečer imeli Maistrovi borci svojo tradicionalno zvečabno prireditev, ki je bila nad vse lepo obiskana. Med gosti je bil med drugimi tudi general Milenkovič.

Služba božja za umrle člane društva državnih upokojencev je bila opravljena v franciskanski cerkvi dopoldne ob pol 12. Udeležili so se odborniki in mnogostevni upokojenci.

Požar. Na leseni koči, ki je last davčnega upravitelja Draga Cepelka pri Sv. Martinu na Pohorju, je izbruhnil požar, ki je kočo do tal upelel. Škoda znaša 5000 Din in je krita z zavarovalnico. Kako je požar nastal, ni znano.

Nesrečna smrt. V Požegi pri Framu se je v sadovnjaku obesil 65-letni posestnik in žel. upokojenec Ivan Kobale. Od meseca maja, ko mu je umrla žena, je bil vedno silno potrt in ga je žalost gnala v prostovoljno smrt. Zapušča 25-letno hčerko.

Spreten tat. Prodajalka v trafiki P. Nerat na Frankopanski cesti 31, Stefka Regoršek, je prijavila policiji, da je pri skrajšaciji ugotovila, da ji manjka 7 kolkov po 50 Din. Sumi, da je dejanje storil nek 19-letni mladenič, ki je prejšnjega večera v trafiki brskal po časopisih.

Smrtna kosa. Na Betnavski cesti 29 je umrl v visoki starosti 85 let obratovodja kurilnice v p. g. Alojz Rječ Naj v miru počiva!

Lahkomiselna prešernost. Ivan Jevšnik, 21-letni delavec iz Vuhreda pri Marenbergu, je prišel v neko gostilno. Pri vstopu sta ga prišla gostilničar in njegov prijatelj ter ga polila z bencinom in nato vžgala. Jevšnik je dobil hude opekline po telesu. Po izjavi poškovodnega, sta lahkomiselna možkarja dejanje storila v pijanosti. Jevšnik se je zatekel v bolnišnico po pomoč.

Pes ga je ugriznil. Pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah je nek pes ugriznil v levo roko 30-letnega delavca Antona Jančarja, ko se je ta podal nakupoval sadje. Ker je bil ugriz zelo nevaren, se je Jančar zatekel v bolnišnico.

Förster je zapisal klasične besede: Hvaležnost je največja izobrazba. Vi, dragi dijaki, se boste izkazali slovenskemu narodu hvaležne s tem, da se boste na vso moč trudili, da bo v tem jasnem gradu prišlo obilno svetlobe v vaše glave in obilno toplote v vaša srca.

Filozof Platon je rekel, da so vse, kar je velikega na svetu, izvršili mladi ljudje. V mlademu človeku je odločnost, je požrtovalnost, je podjetnost, je živo strenjenje in želja, delati za svoj narod, za njegovo veličino in srečo, za njegovo rast in slavo. Tudi v vas, dragi dijaki, gori plamen, ali vsaj tli iskra ljubezni do naroda in države. Mnogi od vas že gradite načrte, kaj boste velikega in koristnega storili za svoj narod. Eden od vas gleda morda sebe v bodočnosti kot velikega pisatelja, drugi kot državnika, tretji kot vzornega duhovnika; četrti želi na sebi pokazati, kakšen bi moral po njegovi zamisli biti idealen profesor; zopet drugi gradi v mislih železnice in ceste in mostove, ali uravnava naša reke in hudo-urnike. Mi vsi starejši vam želimo uspeha v bodočnosti in bomo srečni, če se izkaže, da je morda danes kdo med vami, ki bo svojčas dostojno stopil ob stran morda tudi Prešerna, tudi Slomška, tudi Miklošiča. A to je bodočnost — kaj pa morate v ta namen storiti že sedaj? Ne morete storiti kaj lepšega, kakor če težite za tem z vsem svojim srcem in se trudite z vso močjo svoje volje, da se usposobite za resnične duševne delavce. Poudarek leži tu na besedi delavec. Ni lepšega naslova na svetu, nego če si kdo more upravičeno prisvajati naslov »delavec«. Ta naslov je častitejši nego so bili plemiški atributi. Kdo je delavec? Delavec, vreden svojega imena, je tisti, ki v svojem poklicu vidi v prvi vrsti deo, dolžnost in žele v drugi vrsti zaslužek. Delavec je tisti, ki dela iz notranje potrebe, iz želje po ustvarjanju, iz želje, da v trudu in znoju, polnem radosti, domu gradi slavo in čast. Pravi delavec je pripravljen za svoje delo tudi se žrtvovati.

Živimo v dobi silnih socialnih pretresov. V teh pretresih je včasih tudi inteligenca mnogo pretrpela pod prizo širokih plasti naroda, ki se ni čutila z inteligenco eno, ker se inteligenca ni čutila z njim eno, ker se inteligenca ni čutila samo kot del naroda in kot organ naroda, v službi narodne skupnosti. Eno stvar, dragi dijaki, dobro poznajte: tisto inteligenco, ki pojmuje svoje delo

Tržaški Lloyd - 100 let

Velike jubilejne slavnosti v Trstu

Trst, 18. okt.

V nedejo, 18. okt. je bila v Trstu velika proslava 100-letnice obstoja Tržaškega Lloydja. Zgodovina Lloydja je ozko, zvezana z razvojem Trsta, pa tudi z razvojem pomorskega prometa bivše monarhije, da navajamo v naslednjem nekaj podatkov iz njegove zgodovine.

Danes je prispel v Trst vojvoda genovski, z njim pa tudi prometni minister posl. Benni, da prisostvovala svečanostim ob priliki 100-letnice Tržaškega (nekdanjega Avstrijskega) Lloydja. Dopoldne je bila odprta zgodovinska razstava Lloydja, pri kateri je imel slavnostni govor gg. Benni. Po otvoritvi razstave se je genovski vojvoda vrnil v Benetke, min. Benni pa si je ogledal Trst, zlasti pa njegove prometne ustanove.

Lloyd je bil ustanovljen pod firmo »Oesterreichischer Lloyd« leta 1833 ter je bil prvotno zavarovalna družba, ki na je podružniti 6 zavarovalnic, ki so se bavile predvsem s pomorskim zavarovanjem, postal paroplovna družba. Kakor je bila tedaj avstrijska pomorska trgovina slaba, tako je tudi Lloyd moral začeti z malim. Pomisliti je treba, da je tedaj Avstrija imela še vso Lombardijo in Benečansko, predvsem pa Benetke, ki so bile največje trgovsko središče Jadranskega morja. Pri ustanovitvi Lloydja je odlično sodeloval znani avstrijski državnik Beck, ki je leta 1860 izvršil samoumno zaradi neklih denarnih zadev, pa je potem preiskava dognala njegovo nedolžnost.

Leto dni po ustanovitvi je poslal Lloyd iz Trsta svoj prvi parnik, ki je nosil za Tržanec sedaj v Italiji kaj znano ime: »Lodovico Arciduca d'Avstria«. Prvi parnik je plul v Carigrad ter je imel služiti rečni zvezi med Trstom in Smirno ter Carigradom. Sledili so drugi parniki z zvočnimi avstrijskimi imeni »Giovanni Arciduca d'Avstria« in »Kolowrat«. V zvezi z znatno naraščajočim avstrijskim prometom po morju je Lloyd svoje poslovanje kaj kmalu izredno razširil in je uvedel linije Trst—Benetke, Trst—Jakin (Ancona), promet z Istro in Dalmacijo, potem plovbo v benetiških lagunah in prišel celo v Crno morje, kjer je opravljal rečno službo po spodnji Donavi. Ze leta 1848 je Lloyd uvedel stalno zvezo z Aleksandrijo v Egiptu, 1853 je prevzel plovbo na Padu, 1853 uvedel redno zvezo z Albanijo itd. Tedaj je Lloyd posegel tudi izven Sredozemskega morja in začel snovati svoje podružnice v britski Indiji. Ko je Lloyd dobil svoje železniško zvezo z zaledjem, prva železnica je prišla v Trst leta 1857 iz Ljubljane, kamor je prišla leta 1846.

V tem času je Lloyd prešel od izključnega potniškega in poštnega prometa tudi k blagovnemu prometu, v katerem pa je imel znatno konkurenco malih družb, pa ne samo v Trstu, ampak tudi v ostalih pristaniščih na avstrijski jadranski obali.

Vse do leta 1891 je bil Lloyd avstrijsko-ogrska družba, tedaj pa je izpremenil naziv v izključno Avstrijski Lloyd.

V 70 letih preteklega stoletja imamo že Lloydove linije do Bombaya, do Ceylona, Kalkute, nato pa se je ta služba stalno podaljševala in je Lloyd prišel tja do Kobeja na Japonskem, kamor so redno vozili njegovi parniki. Imel je zveze z Brazilijo in ostalo južno Ameriko, udeleževal se je v plovi obliki Afrike itd.

V Avstriji je imel Lloyd veliko protekcijo, čeprav je bil v pretežno italijanskim rokah. Tržanec se kaj radi pobahajo s tem, kako so bili merodajni pri Lloydju italijanski nacionalisti, katerih pa ni oviralo prejemati letno ogromne zneske za prevoz

tako, kakor sem poprej omenil, tisto inteligenco ima narod rad, jo spoštuje in upošteva; med tako inteligenco in narodom ni prepada in taki inteligenca se tudi ni bati nikakih socialnih pretresov.

Naj bi torej izšlo iz te šole mnogo požrtvovalnih delavcev, ki bodo v življenju pokazali, da so si v tem jasnem gradu nabrali za svojega duha obilico jasnosti in širokega obzora, za svoje srce pa toplote in ljubezni. Naj bi se v tem jasnem gradu izoblikovale množice kremenitih značajev, vsikdar zvestih svojemu narodu, svoji državi in svojemu kralju!

S temi besedami izročam ključke te nove zgradbe vam, gospod ravnatelj, s prošnjo in upanjem, da boste z božjo pomočjo znali to poslopje, zgrajeno z velikimi žrtvami našega naroda, čuvati in ohraniti tako, da bo vedno ostalo zares jasen grad, v katerem ne bo nikdar usahlil izvor svetlobe in toplote.

Po govoru g. bana, ki je bil sprejet z navdušenim odobravanjem, je godba »Sloga« zaigrala državno himno. Četrtošolec Gorgonij Staut je nato pogumno in spretno deklamiral himno III. državne realne gimnazije, tekst prof. dr. Lovrenčiča.

Spregovoril je nato ravnatelj III. državne gimnazije g. Kuno Hočevnar, ki je očrtal zgodovino III. državne gimnazije, ki je stara sedaj 30 let. Onisal je pot te prvotno nemške gimnazije iz Waldherrjeve palače, katero sta imela med vojno zasedeno deloma vojaštvo in Poštna hranilnica, čez kazinske prostore in Virantove hiše ter Vrtače do leta 1924, ko je gimnazija postala popolnoma slovenska, dalje boj za samostojno gimnazijsko poslopje, 1. julija 1932, ko je bil zavod kljub 18 oddelkom in 701 učencem ukinjen, 1933 pa zopet reaktiviran, toda obsojen na gostovanje v poslopju 1. državne realne gimnazije, dokler ni sedaj popolnoma uspešna akcija za novo gimnazijsko poslopje. Ravnatelj Hočevnar je izrekel iskreno zahvalo g. banu dr. Natlačenu in vsem, ki so sodelovali za vse zasluge, ki so si jih pridobili za novo šolo. V svojem nadaljnjem govoru je govornik spretno zbral citate iz Slomška, Juvenalisa, Kretke, Prešerna in Cicrona, s katerimi je mladini podal na srce ljubezen do državne skupnosti, noudarjajoč pri tem, da more le ta skupnost države varovati vse druge skupnosti, ki nas med seboj vežejo. Tudi govor ravnatelja g. Hočevnarja je bil toplo sprejet.

Škof dr. Rožman blagoslovi novo poslopje

Škof dr. Rožman je nato blagoslovil novi šolski dom ob asistenci kanonikov dr. Opeke in dr. Zerjave. Škof je obšel vse prostore nove gimnazije ter vsako učilnico posebej blagoslovil.

Na povabilo graditelja g. Tomažiča in drugih obrtnikov so se častni povabilenci udeležili malle, ki jim je bila prirejena v poslopju samem.

Slovinci smemo s ponosom sedaj reči, da imamo za našo mladino najbolj primerno šolsko poslopje, toda zgrajeno — iz lastnih sredstev.

pošte in kot podpora za vzdrževanje rednih linij, in pa za gradbo novih ladij. Družba je postala družba svetovnega formata, saj je pred vojno imela okoli četrtil milijona ton ladijskega prostora.

Po vojni se je Lloyd prekrstil v Tržaški Lloyd ter je poskušal obnoviti stare paroplovne zveze, kar pa mu ni popolnoma uspelo. Le polagoma je osvajal stare pozicije, toda konkurenca Benetk in Genove je bila le premočna. Staroitalijanski kapital je dobil pod njim premoč.

Lloydju v zadnjih letih ni šlo dobro. Izkazoval je stalne izgube in ni mogel odpisati potrebnih vsot od vrednosti brodovja. Lani je sicer imel boljše posle, toda le zaradi izrednih razmer. Bomo videli, če bo ta konjunktura trajala dolgo.

Pismo iz Švedske

V Stockholmu 15. oktobra.

V poslednjih dneh je bilo na Švedskem veliko izredno važnih političnih dogodkov. Nedavno so bile končane volitve v drugo komoro švedskega parlamenta. Meščanske stranke so se borile zoper socialne demokratke. Medtem, ko je desnica izgubila razmeroma veliko število glasov, pa je vse iznenadil dvig socialno-demokratskih volitev. Seveda, so vsi vedeli, da bo teh glasov veliko, vendar ni nihče računal s tem, da si bodo socialni demokrati priborili enašt novih mandatov in da bodo imeli izmed 230 članov kar 112 članov zase!

Volitve so bile redne. Ko so bile volitve, je bila na oblasti kmečka vlada pod vodstvom modrega in praktičnega voditelja g. Aksela Pehrsona. O tej prvi kmečki vladi v švedskem parlamentu in o švedski parlamentarni zgodovini smo že nedavno poročali v »Slovenec«. Po volitvah pa je ta vlada takoj odstopila, da si sama dobila krog 50.000 glasov več kot v prejšnjih volitvah. Kmečka vlada je bila vlada manjšina, a podpirale so jo druge, tako zvane meščanske stranke, stranke desničarjev. In ko so desničarji doživeli na volitvah razmeroma veliko izgubo, je vlada po parlamentarni navadi takoj odstopila. A kralj Gustav je poveril mandat za sestavo nove vlade šefu soc.-demokratske stranke, Peru Albinu Hanssonu.

Volili so z geslom: za Pehrsona ali za Hanssona. In zdelo se je, da bo Pehrson propadel in stopi na njegovo mesto Hansson. Po Danski in Norveški je bila tudi Švedska že večkrat blizu tega, da dobi soc.-demokratsko vlado.

Švedski komunisti, ki so šli na volitve v dve oddelkih, ena z naslovom socialistov, druga kot komunisti, so skupno dosegli deset mandatov. Število njihovih glasov je ostalo skoraj nespremenjeno. Ze prej pa so komunisti skušali sodelovati s soc.-demokrati, ponudili so jim celo, da ne bodo postavili svoje liste, marveč da pozovejo svoje pristaje, naj glasujejo za soc.-demokrate. Toda švedski soc.-demokrati so vse take ponudbe odklonili.

Po volitvah pa je bila podoba drugačna. Socialni demokrati bi imeli z zvezi s kako skupino komunistov v parlamentu popolno večino. In tedaj bi mogli reči, da se je tudi na Švedskem osnovala »Ljudska fronta«.

Toda vodja soc.-demokratske stranke, Per Albin Hansson, je narodno-zaveden šved in se v vseh svojih ukrepih ravna po tem, ali so koristni švedski državi in švedskemu narodu, ali ne. In Hansson je

Potres

Ljubljana, 18. oktobra. Davi ob 4.10 so prebivalci Ljubljane čutili nenavadno močan potresni sunk. Sunk je prihajal z vzhoda ter se je odlaševal proti zahodu. V Ljubljani je sunk trajal 4 do 6 sekund. Od Ljubljane je bil epicenter (središče) oddaljen kakšnih 160 km proti vzhodu. V Ljubljani so prebivalci občutili močno tresenje sten in pohištva, zlasti pa steklenih posod. Druga pričakovana sunka ni bilo.

O potresnih sunkih poročajo tudi iz Primorja in iz Gornje Italije. Tako so n. pr. čutili močan potres v Bolzanu na Južnem Tirolskem.

Kamnik, 18. oktobra. Danes zjutraj ob 4.11 so nekateri meščani občutili močan potres. Sunk je trajal po pripovedovanju 3 do 4 sekunde.

St. Vid nad Ljubljano, 18. okt. Danes zjutraj ob 4.3 smo občutili močan potres. Sprva rahlo škripanje po hišah, kakor bi se po tleh premikal stol, nato so začele zvenketati šipe in posoda po omarah. Kmalu je bil dosežen maksimum, ko je vse zvenketalo, majale so se omare in postelje. Kmalu je vse prenehalo in se sunk ni več ponavljal. Vse je trajalo 4—6 sekund. Materijalne škode ni. Razumljivo, da so se prestrašili vsi ljudje, prižigali luči in preplašeni bdeli do jutra.

Shod JRZ na Jesen'cah

Jesenice, 18. okt.

Danes ob 10 dopoldne je bil v Krekovem domu na Jesenicah pred večstoglavno množico pristavev JRZ volilni shod, na katerem so govorili glavni tajnik JRZ v Belgradu senator gosp. Franc Smodej in domača govornika, nosilec liste JRZ g. Valentin Markež in član banskega sveta g. Arnež. Na shod je prišla tudi opozicija ljudske fronte pod vodstvom dr. Stempilja in dr. Aleša Stanovnika. Opozicija je hotela shod razbiti s divjaskim vpitjem. Prireditelji so bili pripravljeni, da so s silo napravili konec temu početju in odstranili opozicijo, naker se je shod v velikem navdušenju nadaljeval. Glavnega govornika senatorja g. Smodeja so neprestano prekinjali z gromovitimi aplavzi. Ta shod je strnil vrste tistih, ki jim je mesto tam, kjer je slovenski narod in njegov voditelj dr. Korošec. Nekateri, ki so bili še v dvomu, je ta surovi nastop opozicije strelnil. Vidi se, da je ljudska fronta le propaganda za komunizem. Zlasti je očito, da vodi ljudsko fronto pri nas le skrajna levica pod vodstvom dr. Stempiharja in da je dr. Aleš Stanovnik s par skoki iz slovenske ljudske skupnosti le brezpomemben privrsek. Dobri so levičarji za agitacijo, za nabiranje glasov in za volitve, potem pa jih čaka brca.

Nov grob

† V Ljubljani je v visoki starosti 88 let mirno v Gospodu zaspala gospa Marija Zelezničnik roj. Velkavrh. Pogreb bo danes ob 5 popoldne. Naj v miru počiva! Zalujočim naše iskreno sožalje.

85 letna skočila skozi obno

Maribor, 18. oktobra.

Danes je iz drugega nadstropja mestne oskrbovalnice v Slovenski ulici skočila okrog 6. ure 85 letna starka Katarina Ferk na dvoriščno stran. Obležala je s polomljenimi udi ter bila pri priti mrtva. Pokojnica je že večkrat izrazila, da ji na tem svetu ni več živeti in da si želi smrti. Dejanje je izvršila v duševni zmedenosti. Njeno truplo so po ogledu prepeljali v mestno mrtvašnico na Pobrežje.

Justifikacija 4 razbojnikov

Belgrad, 18. oktobra. m. Jutri ob 5. zjutraj bo izvršena justifikacija 4 razbojnikov, ki so 7. avgusta 1935 pri Majdanpeku napadli poštni voz, na katerem so bile večje denarne pošiljke ter pri tem ubili delavca Gorgija Trbulovića ter orožnika Radomirja Trebeljeveca. Ker je bil pri tem ubit tudi član razbojniške tolpe, roparji denarja sploh niso pokradli, temveč so zbežali. Negotinske sodišče jih je zato obsodilo na smrt ter rje njihovo obsodbo potrdilo sedaj kasacijsko sodišče v Belgradu. Davi ob 9 so bili razbojniki obveščeni, da je bila pomilitstev odklonjena in da naj se pripravijo na smrt.

že tolikrat izjavil komunistom in vsem tistim, ki bi se želeli ukloniti komunistom:

»Na Švedskem nam ni treba nobene »ljudske fronte! Naj le gredo komunisti po svojih poih, naša pot je popolnoma drugačna. Mi želimo sodelovanje, čim večjega sodelovanja in da z združenimi močmi in s skupnimi naporji delamo v korist svojemu narodu! Mi nikakor nečemo, da se zmanjša ali odpravi državljanska svoboda slehernega posameznika, nasprotno, naš program vprav temelji na tem, da širimo svobodo. Naša politika mora biti v teh usodnih časih narodnostna politika švedskega naroda!«

Komunisti so sikali ko razjarjene kače, ko so alisali, kako jim šef soc.-dem. stranke govori. In koj so ga obtožili izdaštva, koj so dognali, kako se je oddaljil od zamisli socialne demokracije in da niti ni vredna več imena svoje stranke.

Kaj je odgovoril Hansson?

Obrnil se je za sodelovanje h kmečki zvezi. šel k Pehrsonu, prav istemu Pehrsonu, ki je vprav podal ostavko svoje vlade, da prepušti svoje mesto Hanssonu. Ta dva pametna in preizkušena švedska politika sta se začela pogajati. Ta pogajanja niso trajala dolgo, a ko so bila končana, je njih sklep osupnil vso švedsko javnost: Socialni demokrati in Kmečka zveza so se odločili, da tvorijo koalicijsko vlado, da začno z onim koristnim in dragocnim sodelovanjem z delavci in s kmeti, ki ga je že prej načela manjšinska soc.-demokratska vada, ki jo je tedaj podpirala Kmečka zveza. A zdaj ne bo Kmečka zveza le podpirala vlade, marveč bo zares sodelovala z njo, saj je Kmečka zveza prevzela v novi vladi kar štiri ministrstva. Sam Pehrson je prevzel ministrstvo poljedelstva.

Hansson in Pehrson, delavci in kmetje, bodo močnejši v svojem sodelovanju dosegli ono politično smer, ki jo bo vodila potreba države. Nova vlada se hoče iz srca zavzeti za blagor države in korist državljanov. Najbližja bodočnost Švedske se lepo zrcali v oziračju političnega sodelovanja, v oziračju koristnega in mirnega snovanja.

Švedski komunisti pa milo ječijo. Njihove podlage za tvorbo »ljudske fronte« so se popolnoma porušile, pa še v dobi, ko se dejali, da so imeli največ prilike zasnovati jo. Švedska je hvaležna odločnemu nastopu socialnih demokratov in se je za del časa utrdila sprico vseh omamnih »kaj komunistov!« (Vladimir Novak.)

Nedeljski sport

BSK : Ljubljana 3 : 0 (2 : 0)

Ljubljana, 18. oktobra.

Pri današnjem srečanju med belgradskim športnim klubom ter našo Ljubljano smo pa doživeli v državnem prvenstvu rekorden obisk. Na igrišču Primorja se je namreč nabralo okrog 4000 gledalcev, ki so nestrno pričakovali sodniškega piska, ki naj bi dal znamenje za začetek. Toliko gledalcev v Ljubljani še ni bilo pri nobeni nogometni tekmi, izjemni so med Zagrebom in Belgradom, ki je šlo svojočasno za važno odločitev na nevtralnem tleh. Da je bilo pri današnji tekmi toliko gledalcev moramo iskati vzroka v tem, ker je igrala Ljubljana zadnje čase izborna v državnem prvenstvu, na drugi strani pa je hotelo videti občinstvo najboljšo moštvo v naši državi, in to tem bolj, saj v Ljubljani, če izvajamo par zadnjih tekem za državno prvenstvo, že dolgo nismo videli lepših nogometnih igr. Nekateri so celo mislili, da bi mogla Ljubljana celo zmagati. Toda kdor pa dobro pozna razmere v našem nogometnem sportu in še posebej našega prvaka BSK, ta je v naprej vedel, da ne more biti drugačen rezultat, kakršnega so dosegli naši fantje. Vse navijanje in vse spodbujanje ni moglo nič pomagati, kajti gostje so bili v precejšnji premoči in so tudi po kvaliteti, bodisi po tehniki, bodisi po etaritu, mnogo boljši od domačih.

Sicer pa o današnji igri ni bogoigavdi koliko povedati. Večina gledalcev je prav gotovo pričakovala več, pa naj si je to od strani gostov, še več pa seveda od domačih, od katerih zahtevajo kar čudežev. Z današnjo igro naši fantje sicer res niso pokazali, da bi zaslužili pohvalo, nasprotno, zaigrali so nam prav slabo in to velja za gotovo predelo moštva v večji meri kakor za druge. Najboljši mož je bil vsekakor Pupo, in tudi obramba je napravila vse, kar je le mogla. Napad pa je bil nasprotno danes slab in nekam boječe in nesigurno je igral. Preveč mu je bilo poznati, da igra z močnejšim nasprotnikom. Kar se pa tiče tehnike, in zlasti starta, bi se pa mogli marsikaj naučiti od svojega današnjega nasprotnika. In premoč borbenosti so bili danes naši fantje. In ravno borbenost je ona vrhina, ki doprinese športniku in še prav posebej nogometu zmage ali vsaj častne rezultate. Veega tega smo pa danes pogrešali pri naši enajstori. In še eno važno napako ima naša enajstori, ki jo bo treba čimprej in temeljito odpraviti, ako hočemo igrati v državnem prvenstvu kako važnejšo vlogo. Počasna je in dolgo trpi predno se sploh znajde v dani situaciji. V tem pogledu so bili današnji nasprotniki neprimerno boljši. Hitrosti potrebuje naše moštvo, več elana, borbenosti in pa seveda tudi tehnike. Druga o moštvi danes ne moremo povedati, razen obrambe in pa Pupota, ki so bili ne samo najboljši v moštvi, ampak so doprinesli primeren obul, da ni bila Ljubljana krepkeje poražena.

BSK je svoj renome, ki ga uživa pri nas in po vsej državi z današnjo igro sicer potrdil, toda ne v polni meri. Več smo pričakovali od njega. In pa neugoden vtis je napravila njegova enajstori zaradi nepotrebnih faulov. Taki izpadi so že sami na sebi vse obojane vredni, če pa ve, ima ima žilkejšega nasprotnika pred seboj, je pa tako postojanje še bolj nerazumljivo. Nediscipliniranost, ki so jo pokazali nekateri BSK-ovi igralci napram sodniku tudi ni vredno pravega športnika. Sodniku se je treba pokoriti in če končno tudi, kaj napakega odloči. Za pritožbe je druga pot in pa druge

instance, ne pa igrišče. Ima pa v svojih vrstah prvostopne moči. Vrtar Glaser je »klasa« zase. Kot tigar se je metal za žogami, katere je lovil z največjo sigurnostjo. Nepredoren zid je tvorila ožja obramba, kateri je izborna pomagala halflinija, ki je bila tudi v ožjeznem pogledu na isti višini. Napad ima pa v Curdoniji izredno nevarnega strelca. Hitri krili sta tudi mnogo pripomogli k temu, da je sredina lahko ustvarjala nevarne situacije pred golom.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

BSK: Glaser-Stajič, Petkovič-Arsenijevič, Stevovič, Lechner-Tirnanič, Curdonija, Marjanovič, Vujanovič, Glišovič.

Ljubljana: Logar-Jug, Bertonec-Kukanja, Pupo, Boncelj-Janežič, Zavrl, Jež, Mahkovec, Zemljič.

Kratek potek tekme pa je naslednji: Ljubljana začne s prvim udarcem. V začetku kar nihče ne vidi pravo barvo na dan, vendar je bilo poznati lahko premoč že od prvega udarca BSK-u, ki je igral precej časa na ljubljanski polovici. V 7 minuti diktrira sodnik korner proti Ljubljani, ki ustvari najprej nevarno situacijo pred domačim golom in že takoj naslednji trenutek pošlje Curdonija žogo v mrežo domačih in 1:0 se glasi za BSK. V devetih minutih sledi še en korner proti Ljubljani, ki ni povzročil kake spremembe. Naš napad ni mogel nič opraviti, edino levo krilo je ušlo tu pa tam naprej z dolgimi predloži, ki jih je dobivalo od zadaj. Po začetni nervozi nekako po 15 minutah postaja igra bolj odprta in tudi zanimivejša, ker so se domači znašli. Vendar tudi njim ni nič koristil korner, katerega je diktriral sodnik v 21 minuti proti BSK-u. Odelej gre domačim bolje. Jež se nevarno približa nasprotnemu голу toda razbijejo mu tik pred zgoditkom skoraj izvršeno akcijo. Vzrok — kakor sem že omenil — počasnost. Nato sledita v kratkem razdobju dva kornerja proti Ljubljani, ki pa ostaneta tudi neizvršena. Domači ustvarijo še eno izredno nevarno situacijo pred golom gostov, toda za ravnanje jim Belgradjani pošlali po Gliševiću neubranljivo žogo v mrežo in 2:0 se je glasil o stanje za goste. V 39 minuti sledi nevaran korner proti Ljubljani, ki ga Logar srečno ubrani in prav proti koncu se en korner proti BSK-u in prvi polčas konča z rezultatom 2:0.

Drugo polovico otvorijo gostje, ki so postali ostrejši, ponavljali so se fouli, sodnik je pa proti njim diktriral proste strelce, kateri pa domačim niso nič naštejali. Ljubljana postane spričo ostrejših igre živahnija in začne uprizorjati pred golom BSK-a prav nevarne momente, katerih se gostje celih pet minut niso mogli otresti. Igra postaja čedalje bolj odprta, deloma v premoči gostov, deloma so domači za spoznanje na boljšem ali se je pa bila izenačena borba. Toda to ni trajalo dolgo, kajti BSK se z rezultatom ni zadovoljil in zato pritisaka, pri čemer ni ravno preveč izbirčen kaj dovoljujejo pravila in kaj ne. Nastane večminutno prerekanje zaradi faula, ki se je izvršil nad našim igralcem, zaradi česar sledi izključitev enega BSK-ovca. V 42 minuti sledi prosti strel iz daljave 16 m proti Ljubljani in Mošo pošlje žogo v mrežo, s čemer postavi končno stanje 3:0 za svoje barve. Na koncu domači še pritiskejo in skušajo izrabiti sedemminutni podaljšek, ki je nastal zaradi omenjenega prerekanja, kar se jim pa ni posrečilo in so morali zapustiti igrišče celo brez častnega gola.

Sodnik g. Kalman iz Sarajeva je sodil dobro.

Hajduk : Jugoslavija 1 : 0 (0 : 0)

Belgrad, 18. oktobra. Današnja prvenstvena tekma med Hajdukom in Jugoslavijo je bila najbolj razburljiva tekma v letošnji prvenstveni sezoni. Igra je potekala v lahni premoči Hajduka, ki je igral zelo lepo in ne preostro, medtem ko je Jugoslavija zlasti v drugem polčasu pričela z ostrimi fouli. V 35 minuti drugega polčasa Nemešić lahko strelja na gol, Blažević starta na žogo, toda Tasić je hitrejši in zgrabi žogo, istočasno pa udari Beloševića, ki obleži nezavesten na tleh. Sodnik je dosodil 11 metrovko, iz katere je dal Matošić edini gol. Simpatizerji Jugoslavije so ostro protestirali zaradi 11 metrovke in se je igra končala z veliko nervoznostjo in razburjenjem. Policija je z veliko težavo obvarovala igralce in sodnika napada občinstva. Med igralci pa je prišlo tako na igrišču, kakor tudi zunaj do pretepev, v katerih je morala policija intervenirati. Jugoslavija bo najbrž vložila pritožbo zaradi 11 metrovke, ki je odločila zmago.

Sarajevo, 18. oktobra. Slavija (Sar.) : Hašk 4:1 (2:0).

Osijek, 18. okt. Slavija : Concordia 1:0 (0:0).

Zagreb : Gradjanski : BASK 3:0 (0:0).

Na čelu tabele je še vedno sarajevska Slavija, ki doslej še ni izgubila nobene tekme.

Slovan : Reka 1 : 0 (1 : 0)

Na svojem igrišču za Kolinsko tovarno je Slovan, kakor do sedaj skoro vedno nepričakovano zmagal nad svojim rivalom Reko. Zmagal je sicer pičlo z golom razlike in še tega so Vičani sami epravili v svojo mrežo. Zmaga pa je neoporečna in popolnoma zaslužena. S to tekmo si je Slovan pridobil prvi dve točki.

Tekma je bila odigrana v živem in ostrem tempu, toda fair. Mnogobrojno občinstvo je tekmo cele igre burno navijalo za domače ter zmago svojih podprtilo z velikim odobravanjem. Sodil je Maccoratti.

Predtekma: Slovan junior : Reka junior 2:0 (2:0). Sodil g. Škerlić dobro.

SK Celje : Rapid 3 : 2 (0 : 1)

Celje, 18. oktobra.

Ta prvenstvena tekma se je odigrala na Glaziji. Tekma je bila od začetka do konca tipično prvenstvena in zgolj borba za točke. Nobeno moštvo ni polagalo prevelike važnosti na kombinacijo ter se je borilo samo za končni cilj, to je za gole. V tem oziru so imeli Celjani več sreče. — SK Rapid je bil sicer na polju boljši, pred golom pa je preveč okleva. Tekma je bila nezanemljiva, precej raztrgana in bi neodločen izid bolj odgovarjal poteku igre. Na vsaki strani sta padla po en avtogol. Sodil je dobro g. Deržaj iz Ljubljane. Udeležba 300 gledalcev.

Predtekma: rez. SK Celje : rez. SK Jugoslavija 3:1 (2:1).

Prvenstvo II. razreda

Jadran : Mladika 2:2 (1:1).

Gralika : Moste 2:0 (2:0).

Svoboda : Slavija 3:0 (1:0).

Mars : Korotan 2:1 (0:1).

Medklubske hitrosne kolesarske dirke SSK Maratona

Maribor, 18. okt.

Današnje kolesarske dirke so se vršile v Tomšičevem drevoredu.

• 500 m seniorji: 1. Stefan Rozman (Z) 35.1; 2. Zunko Josip (Z) 35.2; 3. Franc Strucelj (Maraton) 35.5.

300 m juniorji: 1. Sodec Karel (M) 24; 2. Rozman Oskar (Z) 24.1; 3. Plečko Albert (Maraton) 24.2.

200 m juniorji in seniorji s polnim zaletom: 1. Stefan Rozman 13.1; 2. Franc Strucelj 13.9; Josip Zunko (Z) 14.1 Sledijo štirje Maratonci.

Kombinirano 500 m tek, 500 m s kolesom: 1. Franc Strucelj 2.15; 2. Stefan Rozman 2.23; 3. Engelbert Čerak (M) 2.25.3.

Polževa dirka 50 m: 1. Josip Zunko (Z). — Ostali so bili diskvalificirani.

Tekma je potekla v najlepšem redu ob velikem zanimanju številne publike Dobro bi bilo, da bi mariborski klub skrbeli za še več tovrstnih prireditvev. Ob razdelitvi daril zmagovalcem se je vodja tekme zahvalil udeležencem tekmovalca za njihovo poštrevnost in uspehe. Tekma je bila pod vodstvom vrhovnega sodnika g. Lešnika in vrhovnega vodje tekem g. Sapeca.

Junorški lahkoatletski miting Ilirije

Ljubljana, 18. oktobra.

Danes je priredila Ilirija juniorski lahkoatletski miting kot nekako slovo od igrišča, ker se bliža čas, ko se bodo morali potegniti atleti v dvorane in telovadnice, kjer si bodo z gimnastiko pridobivali novih moči za pomladansko sezono. Mitinga se je udeležilo lepo število atletov prireditelja Ilirije, Primorja, Planine in Korotana. Doseženi so bili nekateri prav dobri rezultati, kar znači, da bodo juniorji, če bodo pridno trenirali, vredni naslednjih današnjih seniorjev. V naslednjem prinašamo posamezne rezultate:

Tek 100 m: 1. Vahtar (Pr.) 12.9 sek. Ostala mesta sta zasedla še Vider in Salehar, oba Planina.

Met krogla 4 kg: 1. Skaza (Pr.) 14.52 m. 2. Gradinšek (Pr.) 12.87 m. 3. Balda (IL) 12.32 m; sledijo še Vider (PL) 12.17 m, Dular (IL) 11.45 m in Belak (PL) 11.07 m.

Skok v višino: 1. Bratovž (IL) 165 cmf, 2. Polak in 3. Boltavzer, oba (Pr.), oba 160 cm. 4. Tušek (IL) 150 cm, 5. in 6. Gaspari in Vider, oba (PL), oba 140 cm.

Skok v daljino: 1. Tušek (IL) 558 cm, 2. Gaspari (PL) 547 cm, 3. Gaberšček 542 cm.

Trskok: 1. Bratovž (IL) 12.04 m, 2. Vahtar (Pr.) 11.69 m, 3. Dušan (Pr.) 11.62 m.

Met diska: 1. Skaza (Pr.) 39.58 m, 2. Marinček (Pr.) 36.03 m, 3. Pregelj (PL) 31.96 m, 4. Kink (PL) 29.67 m, 5. Tušek (IL) 29.61 m, 6. Dular (IL) 28.52 m.

Tek 1000 m: 1. Kotnik (IL) 2:41.8, 2. Nabernik (Pr.) 2:54.5, 3. Gojko (IL) 3:05.3, 4. Pavlič (PL) 3:12.3, 5. Zebre (Korotan) 3:22, 6. Kor (Korotan) 3:36.8.

Met kopja: 1. Pregelj (PL) 38.95 m, 2. Kink (Pr.) 37.04 m, 3. Dular (IL) 36.84 m, 4. Skaza (Pr.) 36.80 m, 5. Marinček (Pr.) 35.84 m, 6. Bajda (IL) 28.70 m.

Stateta 4 krat 100 m: 1. Primorje 50.1, 2. Planina 51.4, 3. Ilirija 51.5.

Izven konkurence: Vuk Drago v teku na 100 metrov prvi z 12.8 sek. in v metu kopja prvi z 42.47 m.

Met kladiva: 1. Inž. Stepišnik (IL) 48.80 m, 2. Jeglič 33.15 m.

Koniske dirke na Fužinah

Ljubljana, 18. oktobra.

Na novozgrajenem dirkališču na Fužinah je bila danes velika konjska dirka. Lepo vreme je zvalilo veliko množico ljudi, ki so z velikim zanimanjem zasledovali posamezne teke. Dirke se je kot zastopnik bana udeležil g. ing. Ivan Oblak, referent za živinorejo pri banski upravi, kot zastopnik župana pa se je udeležil dirk načelnik veterinarskega in tržnega urada g. Rigler. Vršile so se kasneje in galopne dirke. Vodstvo tekem je imelo v rokah Kolo jahačev in vozačev v Ljubljani in jezdnji odsek Ljubljanskega Sokola.

Strah gornjegrajskega okraja zaprt

V soboto so ga z velikim trudom prijeli kamniški orožniki

Kamnik, 18. oktobra.

Zloglasni vlomilec Bezovšek je včeraj prišel v roke kamniškim orožnikom. Vsem je še v spominu njegov drzen beg iz orožniške postaje v mesecu avgustu v Gornjem gradu, kjer je ekocil z uklenjenimi rokami ekoci okno prvega nadstropja in se pogljal v divji beg, tako da ga niso mogli prijati. Spretno se je skrivaj in kar na debelo vlamjal v hiše ter si nagrabil plena in denarja, katerega je potem v veseli družbi lahkomišno razmetel. Pri svojem vlomileškem poslu je imel na vseh koncih gornjegrajskega okraja pomagače, ki jih je že zbiral v družbe za večje vlomilske podvige. Povsod so se ga bali. V kamniškem okraju je imel dekleta in gornjegrajski orožniki so ga stalno zasledovali, toda znal se je tako spretno izmikati, da ga niso mogli nikoli dobiti v roke. Poleg tega pa so ga seveda krili ljudje, katere je potem velikodušno zalagal z ukradenim blagom.

Da je bil Bezovšek res vlomilec velikega kalibra, dokazuje že dejstvo, da je po svojem begu v teku treh mesecev izvršil poleg tele vrste manjših tatvin več izredno drznih vlovov, pri katerih je oškodoval svoje žrtve za okrog 120.000 dinarjev. V občini Gornjem gradu je v Stajngrobu okradel posestnika Franca Stargija. v Bočni pa Ivana Rajterja. V Mozirju je odnesel Francu Martinu dve odeji, 12 rjuh, dva para ženskih čevljev, 18 brisač in še več drugega blaga. V septembru smo poročali o napadu na Jožefa Stiganičev iz Sv. Florijana. Eden izmed napadalcev, ki je zahteval denar in streljal s samokresom v zrak, je bil Ivan Bezovšek, drugi pa neki Sodernikov Jože z Nove Stifte.

Najdrznejši vlom je izvršil Bezovšek v Bočni pri posestniku Mariji Fedranovi, kjer mu je prišel v roke bogat plen. V žop je vstopil 14 jurjev, velik, 1000 Din vreden zlatnik iz dobe cesarja Jožefa II., hranilno knjižico Ivana Fedrana, glasečo se na vsoto 76.178 Din, potem pa še daljnogled in srebrno uro. V Novi Stitji je odnesel posestniku Ivanu Vavinskih 3200 Din, poročni prstan in še nekaj vrednosti. Prebivalstvo je bilo vedno v strahu pred drznim vlomilecem, ki se je pojavil zdaj na tem zdaj na onem kraju.

Včeraj opoldne pa so kamniški orožniki zvedeli, da se zadnje dni skriva v senku posestnika Alojza Senožetnika na Gozdu pri Kamniku. Blizi-

I. Velika dirka za mesto Ljubljana: 1. Kobila Dizma, last Franca Kodela iz Ljubljane; 2. Egon, last Krušiča Ivana iz Ljubljane; 3. Danica, last Petana Jožeta iz Sromelj.

II. Dirka čez ovire jezdnega odseka Ljubljanskega Sokola: pri tej dirki je nastopilo 5 konj. 1. Soko, ki ga je jahal Maks Justin iz Ljubljane, 2. Perun, ki ga je jahal Pavlovič Anton iz Ljubljane, 3. Vitez, ki ga je jahal art. podporočnik F. Falnoga.

III. Velika dirka mesta Ljubljane, 2. heat. Dirkali so isti konji kot pri prvi. Rezultat popolnoma isti.

IV. Jahanje galopne dirke jezdnega odseka Sokola. Tu so nastopile dame. Splošno pozornost pri gledalcih je vzbudila gđ. Anica Tičarjeva iz Ljubljane, ki je jahal konja Rudija, ki je prišel tudi prvi na cilj. 2. Vrešič Ruža na kobili Zorki. V. Dirka se ni vršila.

VI. Jahanje galopne dirke: 1. art. poročnik Medenič Radomir na kobili Divna, ki je prišel z naravnost ogromno razdaljo pred drugimi na cilj. Njegovo jahanje je vzbudilo splošno pozornost in zelo navdušilo številne gledalce, ki so tudi živahno navijali zanj. 2. Kodela Franc na kobili Bistra, 3. Malnar Miro na kobili Liska.

VII. Kasakaška dirka dravske banovine. V tej dirki so nastopili štirje konji: 1. Danica, last Petana Jožeta iz Sromelj, 2. Vida, last Pevca Josipa iz Podsmreke, 3. Gjaconda, last Gale Bruneta iz Bistre.

VIII. Nagradno skakanje čez ovire jezdnega odseka. Ta tekma ni bila zanimiva, vendar pa je tudi tukaj Anica Tičarjeva bila priznanje občinstva.

IX. Dirka Rudolf Vari Lipitta. To je bila najlepša dirka današnjega dne, in sicer z dvoyepregami. Nastopili so le štirje pari: 1. Krušič Ivan s konjema Egon in Posilni, 2. Krisper Erik s kobilama Dizma in Danica, zadnji pa je prišel na cilj Gale Tone s kobilama Gjaconda in La Fliehe. Ker sta pa gg. Krušič in Krisper prehitela v galopu, so prvo nagrado prisodili g. Petanu, čeprav je prišel na cilj tretji.

Dirke same na sebi niso nudile nič posebnega ter se vidi, da je te vrste šport pri nas šele v povojih.

Plavalci so zborovali

Rednega občnega zbora ljubljanske plavalne podzveze, ki se je vršil danes v Ljubljani, se je udeležila večina včlanjenih klubov. Občni zbor je otvoril v odsotnosti službeno zadranega predsednika g. Gnidovca g. arh. Schell, ki je uvodoma pozdravil vse delegate, nakar je prešel takoj na dnevni red. Po volitvi verificacijskega odbora, zapisničarjev ter overovalcev, je podal tajnik podzveze, g. Prezelj, naslednje poročilo:

Upravi odbor je v trinajstih sejah obravnaval tekoče zadeve, verificiral nove člane in nadzoroval delo klubov svojega področja. Seje so bile vedno polnoštevilno obiskane, tako da delo v nobenem oziru ni zaostajalo.

Letos je bilo na novo verificiranih 28 tekmovalcev. Sedaj smo dosegli lepo število 205 verificiranih tekmovalcev in smo s tem najmočnejša podzveza JPS.

Tudi klubi rastejo. Agilni SK Planina je pristopil s svojo plavalno sekcijo v redno članstvo JPZ. Člani SK Planine so nastopili že na juniorskem prvenstvu Jugoslavije v Splitu. Mlademu klubu želimo največjih uspehov. — Ze takoj s pričetkom zimske sezone je hotel upravni odbor LPP prirediti tečaj za plavalne učitelje. Ker pa sta se samo dva prijavila, nismo mogli izpeljati lepo zasnovanega načrta.

Blagajnik g. Pöschl je podal blagajniško stanje, iz katerega smo posneli, da je imela podzveza v pretekli sezoni 7.083.75 Din dohodkov ter 4.526 dinarjev izdatkov. Tudi on se zahvali banski upr. za porpore, katero je dala za povzdigo plavalnega sporta v dravski banovini. Nato je sledilo poročilo nadzornega odbora, ki je predlagal absolutorij vsenu staremu odboru.

Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Gnidovec, podpreds. arh. Schell, tajnik Prezelj, blagajnik Pöschl, teh. ref. Kramarič, odborniki inž. Dolenc in Cuderman, v nadzorni odbor so pa prišli: Andoljšek, Seunig in Stergar.

Izmed predlogov je važen zlasti sklep, da se ne dovoli start tekmovalcem onih klubov, ki so na državnem prvenstvu moštev dosegli eno izmed prvih treh mest. Podzvezno tekmovalstvo obsega: plavalne točke, waterkolo in skoke. Juniorske točke se izločijo iz tekmoavnja za prvaka podzveze.

Na nevarnega zlikovca je pomenila, da pripravila vlom, in to pot v kamniškem okraju. Orožniška patrila, v kateri so bili narednik Serjak in kaplarja Langenhus in Kovačević, se je takoj z avtomobilom odpeljala v Črna, odkoder so od treh strani neopaženo prišli do kozolca, na katerem je spal Bezovšek. Ta jih ni opazil, dokler ga niso pozvali, naj pride dol in se vda. Vlomilec pa se ni gnil. Zavrt v seno je ostal nepremičen in se ni zmenil za prigovarjanje orožnikov, ki se niso mogli povzpeti na visoki senik, dobro vedoč, da je Bezovšek oborožen in da bi brez pomišljanja streljal. Ko so mu zagrozili, da ga bodo z grda spravili iz senjaka se je javil in vrgl skozi vrata revolver, češ da se vda. Mirno se je nato dal ukleniti, ker je videl, da ni nobenega izhoda. Najbrž je računal, da se mu bo pozneje spet posrečilo pobegeti.

Kamniški orožniki so ga zvečer privedli v Kamnik na orožniško postajo, kjer so mu najprej izpraznili žepo. Pri nem o dobili šest jurjev, ki so mu še ostali od vroma pri Fedranovi v Bočni, osem pa jih je zapravil na Koroskem, kjer se je 14 dni prav imenito zabaval. Imel je še več drugih vrednosti, v novem nahrbtniku pa perilo.

Vse vlope je kar sa mod kraja priznal. Z nasehom je pripovedoval, kako je vlomil in koliko odnesel. Povedal je tudi, kam je dal ukradeno blago. Tako ima vse, kar je ukradel v Mozirju pri Martinu, sprejeto v senu v Martinovem seniku. Hranilno knjižico na 76.178 Din pa je odvrgl, ker je ni mogel spraviti v denar, v bojazni, da ga ne bi izdala.

Mladi, komaj 24 let stari vlomilec je nato orožnikom priznal, da bi takoj streljal na nje, če bi se srečali na poti. Tudi iz senika na Gozdu bi streljal »do zadnjega diha«, če bi se orožniki približali vratom. No, namesto da bi danes izvršil nameravani vlom v Črni, pa je moral za varne zapache kamniškega okrajnega sodišča, odkoder ne bo mogel pobegeti. Z zlato avobodo in veseljačenjem z ukradenimi tisočaki bo zdaj za par let konec. Poleg kazni, ki jo bo prejel za pobegeti in zadnje vlope, bo moral odsedeti še leto dni, ker je bil spomladaj pogojno izpuščen iz zapor v Mariboru. Prebivalstvo je hvaležno kamniškemu orožništvu, da ga je rešilo nevarnega vlomilca, ki je strahoval ves gornjegrajski okraj in bi gotovo ne prizanesel tudi kamniškemu okraju.

Proslava 16 letnice koroškega plebiscita

Za Spodnji in Zgornji Rož pa do Podkloštra je bilo zborovanje v Sv. Jakobu v R. Reklama je bila velika po celem Rožu in tudi v Beljaku je bilo vse polno lepakov. Saj so Beljačani imeli glavni del programa, in sicer športni klub Südmark. Že v petek se žgali kresove po vseh vaseh, kjer je le eden zagrizen nemčur. Na dan 10. oktobra na vse zgodaj jutraj, kakor na Veliko noč, se je slišalo pokanje možnarjev in je trajalo do popoldna. Zakaj ne bi pokali, saj so dobili samo v St. Jakobu 50 kg smodnika, katerega je kupil Heimatbund!

V soboto zvečer ob 6. uri se je pričel uradni del proslave s kresovanjem pri cerkvi sv. Jakoba. Pri kresovanju je bilo videti zelo malo domačinov; pomnožili so število Beljačani, katerih je bilo že v soboto okrog 200. Od cerkve so šli z baklami skozi vasi Fešinj, Sv. Peter in nazaj v Sv. Jakob. Med potjo so prepevali nacionalne pesni in vabili Heil Kärnten! Ob 8. uri so imeli v gostilni pri Franku otroško igro »Tell«, pri kateri so sodelovali štentjaskovski nemški pevci.

Ker je bilo v nedeljo jutraj slabo vreme, je bilo na vasi zelo klaverno. Sportniki so šli po večini nazaj, ker niso mogli telovaditi.

Popoldne ob 2. uri so bili govori, petje in godba. Pričakovali so, da se bo udeležilo proslave najmanj 3000 ljudi, bilo pa je naroba. Prišlo jih je morda le 300-400. Popoldanski program so tvorili pevci s pesmijo »Wir halten die Karavanken Grenzen«. Nato je imel slavnostni govor major Kaibisch, ki je dejal:

Danes ob 16-letnici naše zmagе smo se zbrali v St. Jakobu, kjer so bili hudi boji za osvobodjenje naše lepe Koroške. Tla, kjer stojimo, so naša tla, za katera nie daj vi domovini zvesti Korošci. 10. oktobra 1920 glasove. Veliko je bilo hujkanja

proti vam iz one strani Karavank, in še danes ne dajo miru. Da vam povem samo en primer, ki se je zgodil pred kratkim v škofičah!

Tam je bil umorjen kmetski sin iz Hodiš Habihi, ki je bil nacionalni Slovenec in ravno tako priljubljen pri Heimat'ru-u. Da je bil Habihi ubit radi svojega prepričanja, ni res! In kdo ima prste vmes kakor ljubljanski hujškači (medklici Pfui!) Le ljubljanski časopisi hujskajo proti nam (Pfui!) in hočejo drožiti naše miroljubno ljudstvo. Temu hočemo napraviti ektrat za vselej konec! (tako jel Heil Kaibisch!) Kar se tiče pa manjine na Koroškem, vam hočem tudi razložiti. Mi hočemo in pustimo manjino, da živi, in hočemo živeti z njo roko v roki. Če hočejo ostati, je to odvisno od njih samih in njihovih voditeljev. Zato naj vodstvo Slovencev ne pošilja ljubljanskemu časopisu neresničnih vesti. Meo, katerega je med nami, je ustvaril Bog in to so Karavankel Heil Kärnten!

Za Kaibischem je govoril Fritz, komendant v St. Jakobu leta devetnajst. Fritz je pozdravil svoje borbe za osvobodjenje Koroške in se dobro spominja obrazov, ki so se takrat borili z njim. »Polagam vam mladino na srce, da boste, če pride še enkrat čas, da zakličemo: Vaterland! tudi vi tako hitro na mestu za našo Koroško kakor vaši očetel

Zaključili so program pevski zbori s pesmijo.

V Celovcu je prišlo do nemirov, ker je večina zbrane množice na Dollfussplatzu začela vpiti Heil Hitler! Vmes je morala poseči policija in množico razgnati. Več ljudi je aretiranih. Zvečer je imel Kaibisch govor pri »Landwirts«, kjer so ga hitlerjenci izžvižgali. Policija je pri tem aretirala 16 nacijske.

Primorske novice

Cerkvene spremembe v goriški nadškofiji

Gorica, dne 16. oktobra 1936.

Po dolgih posvilih na nadškofijem ordinariatu je nadškof Karol Margotti podpisal uredbu, s katero se ustanovijo štiri nove dekanije v goriški nadškofiji. To so: dekanija Gorica-mesto, dekanija v Mirnu, dekanija v Dornbergu in dekanija Grgar.

Pod novo mestno dekanijo goriško spadajo župnije sv. Ignacija, sv. Roka, sv. Vita in Modesta (v italijanski župniji Placuta), St. Peter, ki je bil prej sedež dekanije in Slandrež.

Pod novo dekanijo v Mirnu pridejo župnije v Mirnu, Bišah, Vrtojbi, Sovodnjah, Gabrijah in Opotjem selu (ki je prej spadalo pod dekanijo Devin).

Pod novoustanovljeno dekanijo v Dornbergu spadajo župnije v Dornbergu, Prvačini, Gradiškuti, Renčah in Stari gori.

Nova dekanija v Grgarju pa obsega župnije Grgar, Ravna, Bate, Trnovo, Lokve, Cepovan, ki so prej vse spadale pod solkanske dekanije, nadalje župnije Zg. Tribusa, ki je spadala prej pod tolminsko dekanijo, končno župniji Lokovec in Sv. Duh na Banjšicah, ki sta prej spadali pod dekanijo kanalske doline.

Po nadškofijski odredbi so predpisane še druge spremembe župnij. Tako pride pod dekanijo Tržič župnija Doberdob, medtem ko prideta župniji Ruda ter Villa Vicentina v furlanski ravnini pod jurisdikcijo dekanije Fiumcello, medtem ko sta dosedaj spadali pod červinski dekanijo. Iz službenega lista goriške nadškofije posnemamo tudi, da so bili imenovani:

Anton Pask za vikarijatskega gospodarja v Levpi;

Josip Čiratto za pomožnega kaplana v župniji na Placuti v Gorici;

Ivan Pajeto za pomožnega kaplana v Kobaridu;

Filip Kavčič za kaplana in gospodarskega upravitelja v Desklah;

Monsignor Evgenij Dividor za priorja v Gorici;

Valentin Dipan za dekana novo ustanovljene dekanije v Dornbergu;

Oskar Pahor za dekana novo ustanovljene dekanije v Mirnu;

Alojziji Filipič za dekana novo ustanovljene dekanije v Grgarju.

Goriški nadškof Carlo Margotti se je pretekli teden mudil v Ljubljani, kamor je poštoval z namenom, da obišče nekega svojega bogoslovca, ki se zdravi v zdravilišču na Golniku. Ni znano, če je pri tej priložnosti prišel v stik s nekimi osebnostmi. Istočasno namreč, ko se je nadškof Margotti nahajal v Ljubljani, je zborovala v Zagrebu konferenca jugoslovanskih škofov, tako da so bili cerkveni doslojstveniki odsotni.

Ljudske šole so začele v Primorju delovati z oktobrom. Učnih knjig še ni, ker morajo v Rimu sestaviti in fiksirati novo »državno knjigo«, ki bo govorila o Vzhodni Afriki. Dotlej si bodo učitelji pomagali s »Storžkom« in njegovim burkasnim življenjem. Prvi dan šole so otroci zvedeli, da so »otroci volkule« in si morajo nabaviti dotično enofno obleko. Prinesli morajo v šolo tudi 5 lir za društvo »Belili«, 2 liri za spričevalo in potem mesečno po 50 stotink za »zimsko pomoč«.

Duhovniške spremembe v reški škofiji. Prestavljeno so bila s škofijem odlokom: Adolf Simončič, žup. upr. iz Brezovice v Podgračje, Ivan Rožič iz Podgraj v Brezovico, Viktor Berce iz Vodice v Slivje, Aleksander Milič s Pregaria na Mune. Mune dobijo italijanskega kaplana, ki bo tudi upravljal ekskurzio Vodice.

Hud udar po slovenskih viničarjih pomemijo nove uredbe prefekture glede ureditve prodajalnice »slabihi vin«. Vredna odredba prištevata med »slabihi vina« že vsa vina, ki imajo pod 10% alkohola. S tem so dejansko klasificirana med »slabihi vina« vsa vina, ki se pridelujejo v Julijski krajini. »Slabihi vina« se ne smejo prodajati za pijačo, marveč se smejo uporabiti samo za pridelovanje vinskega ocele in vinskega žganja. Ne smejo pa se po najnovejših predpisih kot »slabihi vina« prodajati vina, ki so le nekoliko kisla (ki vsebujejo več kot eno desetinko alkoholnega odstotka ocele in kisline), nadalje vina, ki so spremenila vonj ali okus in vina, ki imajo več kot 150 miligramov žveplene oksida. S tem zadnjim predpisom je za vselej odpravljeno tako imenovano »žveplanje« vin, ker je to škodljivo za pivo. Na podlagi novih predpisov izgleda, da slovenski viničarji svojega vina letos ne bodo mogli prodati za pi-

Blago dobite povsod!

To je res. Toda mi kot tovarnarji Vam lahko postrežemo boljše in cenejše!

Cene našega blaga za obleke so od 120— do 180— dinarjev po metru

VLADA TEOKAROVIĆ & KOMP.
PARACIN

Tkanine za vsak žep in vsak okus

Tovarniške prodajalne: LJUBLJANA, Gradišče 4 in v vsakem večjem mestu Jugoslavije

Resnica o poslovanju ravnateljstva podružnice Feniksa v Ljubljani

V »Ponedeljskem Slovencu« z dne 12. oktobra smo poročali o ustanovnem obnem zboru Društva Feniksovih zavarovancev v Ljubljani. Med ostalim smo navedli tudi izjavo g. ravnatelja »Sladkorja« Jerasa glede tukajšnje podružnice Feniksa, kateri je g. Jeras očital razne nekorrektnosti in nesocialnosti napram uradništvu. Na te trditve g. Jerasa, ki smo jih kot kronisti priobčili, smo prejeli od podružnice Feniksa v Ljubljani naslednji popravek:

»Ni res, da je tukajšnja podružnica »Feniksa«, ki je sicer odpustila štiri nižje uradnike, zato pa je povišala plače dvema višjima uradnikoma ter tako še podražila režijo, način gospodarstva v slabi luči.

Res pa je, da je podružnica »Feniksa« v Ljubljani odpovedala trem uradnikom iz enemu praktikanu službo na izrecno imperativno zahtevo gospoda komisarja ministrstva za trgovino in industrijo. Na prošnjo in zahtevo naše podružnice v Ljubljani in na intervencijo tukajšnje podružnice Zveze bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov pa je gospod komisar odpoved dveh uradnikov preklical, medtem ko za ostala dva, ki sta itak upokojeva draž uradnika, vkljub naši intervenciji in potrebi službe ni dovolil reaktivacije.

Ni res, da je podružnica »Feniksa« v Ljubljani zvišala še itak znatne plače dvema svojima višjima uradnikoma, res pa je, da ni bila nikomur zvišana plača, pač pa so po nalogu g. komisarja ministrstva trgovine in industrije bili vsem uradnikom znižani prejšnji regularni prejemki. — Ravnateljstvo za Slovenijo in Dalmacijo zavarovalne družbe za življenje »Feniksa«, Ljubljana, Aleksandrova cesta. Zolger I. r.c.

Gornji popravek prinašamo tem raje, ker smo se po našem belgr. dopisniku na merodajnem

mestu v Belgradu o tej zadevi informirali in zvedeli, da trditve g. Jerasa v ničemer ne odgovarjajo resnici. Ko je minister za trgovino in industrijo imenoval komisarja za družbo Feniksa, si je ta kot prvo nalogo nadel, da po intencijah g. ministra po možnosti zniža stroške. V ta namen je odpovedal vsemu uradništvu, ki še ni bilo pet let v službi. V Ljubljani je bilo odpovedano trem uradnikom in enemu praktikanu. Na prošnjo podružnice je komisar za dva uradnika preklical odpoved, medtem ko intervencija podružnice za ostala dva uradnika ni uspela.

Kar se pa tiče očitka g. Jerasa glede povišanja plač dvema višjima uradnikoma, je, kakor smo avtentično iz Belgrada informirani, tudi ta očitek popolnoma neresničen in neutemeljen. Vse denarno poslovanje je namreč od 11. aprila t. l. dalje pod vodstvom in nadzorstvom komisarja ministrstva in mora on vsak, tudi najmanjši izdelek s svojim podpisom odobriti. Če bi torej očitke g. Jerasa glede povišanja plač odgovarjal resnici, bi to mogel storiti edino ministrski komisar in meri ta očitke edino le na komisarja, ne pa na podružnico, katera, kakor omenjeno, ne more razpolagati brez izrecnega dovoljenja in odobrenja niti z najmanjšim zneskom družbinega denarja.

Društvo Feniksovih zavarovancev ima po svojih pravih namen, da štiti interese zavarovancev in skupno pospešuje njihove koristi. Ker je ugodna rešitev vprašanja Feniksa v Jugoslaviji odvisna edino od vlade, bi torej moral biti prvenstveni namen društva, da z intervencijami pri vladi pospeši to rešitev. Ker pa je po izjavi gosp. ministra trgovine in industrije ugodne rešitve tega vprašanja pričakovati v najkrajšem času, najpozneje pa do 28. novembra 1936, je vsako nadaljnje vznemirjenje zavarovancev nepotrebno in so torej po našem mnenju odveč tudi vsi razni stroški, ki bi naj šli v breme zavarovancev.

Gosposki dvorec - dom ubogih

Blagoslovitev Mestnega zavetišča v Medlogu pri Celju

Celje, 18. okt.
Danes ob pol 10 dopoldne je g. opat Peter Jurak blagoslovil Mestno zavetišče v Medlogu pri Celju. Ze pred napovedano uro se je zbral pred zavetiščem mnogo občinstva, ki je hotelo prisostvovati blagoslovitvi domače kapelice in zavoda. Med drugimi so se udeležili prisrčnega domačega zavodovca slava g. okr. načelnik dr. I. Zobeč, predsednik mestne občine g. Al. Mihelič, člani mestnega sveta in ubožnega sveta, g. mag. dir. I. Subić in uradništvo mestnega glavarstva. Po blagoslovitvenih obredih je zavodov dušni pastir g. prof. P. Kovačič imel kratek cerkven nagovor, v katerem je zlasti poudaril, da je postal nekdanji gosposki dvorec, v katerem je vladalo razkošje, dom ljubezni in miru za tiste, ki so po grenkih prevarah življenja potrebni miru in nežne oskrbe. Mestno občino in njeno upravo bo gotovo pri nadaljnjem delu spremljal blagoslov Gospodov. Karkoli namreč stori za uboge, njegove najmanjše brate, to stori njemu samemu. Oskrbovanci naj v hvaležnih molitvah vsak dan

priporočajo božjemu varstvu svoje dobrotnike, svoj lep dom in obsežno posestvo, ki je namenjeno njihovu vzdrževanju.

Po nagovoru je g. opat daroval v kapelici, ki je posvečena sveti Družini, sveto mašo. Med sveto mašo je dovršeno prepeval zbor č. šolskih sester iz Celja.

Ko so minili cerkveni obredi, so si predstavniki oblašči in drugi ogledali prostore mestnega zavetišča, nato pa sta imela v obednici na zbrane sestre-redovnice in na oskrbovance zavetišča kratke nagovore predsednik mestne občine in ubožnega sveta g. Mihelič, in okr. načelnik g. dr. I. Zobeč. Za tople besede se je v imenu vseh zahvalila ena izmed oskrbovank zavoda.

Zavod ima vsega 50 postelj, danes pa je v zavetišču 33 oskrbovancev. Prostori ubožnice so zelo lepi, vse je okusno urejeno in odgovarja najmodernejšim higijenskim zahtevam. Zavetišče in obsežno posestvo oskrbujejo č. šolske sestre pod vodstvom iz ljubljanskega Marijanišča dobro znane gospodarice s. M. Julijane Fekonja.

V spomin ravnatelja ing. chem. J. Turka

Danes poteče leto, kar je odšel v večnost zaslužen in plemeniti mož, eden naših najboljših kmetijskih strokovnjakov, direktor ing. Turk. Nevenljive so njegove zasluge, ki si jih je pridobil v neumornem pospeševanju umnega obdelovanja našega Barja in barskih tal vobče. Njegovi številni poizkusi z raznimi kulturnimi rastlinami, še prav posebno sladkorno peso, so doprinesli nepobiten dokaz, da se more prav s pridom pridelovati sladkorna pesa tudi na barskih tleh. Uspeh vseh teh preizkusov je objavljal v »Izvestjih o pridelovanju obdelovanja ljubljanskega barja« (l. 1908—1912) in

strokovnem inozemskem listu »Zeitschrift f. Moorkultur und Torfverwertung«. Na pokojnikovo pobudo se je začelo že misliti na ustanovitev sladkorne tovarne, toda tedanje politične razmere in svetovna vojna so pokopale vse te lepe načrte.

Od tedaj se je pokojni ing. Turk popolnoma posvetil svojemu zavodu in vse svoje odli ne zmoglosti osredotočil splošnemu kmetijsko pospeševalnemu delu. Udeležoval se je znanstveno kot vseščak in pisec na polju agrikulturne kemije in bakteriologije, o čemer pričajo njegove temeljite pravne v nemških listih »Chemiker Zeitung«, »Zeitschrift f. Moorkultur u. Torfverwertung«, »Die Ernährung der Pflanze«. Tudi v domačih strokovnih listih in raznih dnevnih in tednikih najdemo vse polno poljudnih in zanimivih članov na kmetijskem in gospodarskem polju.

Spisal je brošur in letakov, kakor: Črtice iz bakteriologije, poslovenil je dr. Weinzierl-ova navodila za sestavo travnih mešanec itd. Naemu kmetu pa je podal poljudno pisano »Travnistvo« v dveh delih in zapustil v rokopisu »Pašništvo« za izdajo Družbe sv. Moharja in »O ljudski živalski in rastlinski prehrani« za Vodnikovo družbo.

Bil je nestor slov. inženjerjev-kemikov in agilen delavec v raznih kulturnih, stanovskih in strokovnih društvih. Med mnogimi drugimi zasluženimi imeni pobornikov za ustanovitev našega najvišjega znanstvenega zavoda naše almae matris, blesti tudi ime direkt. ing. Turka. Bil je presrečen, ko je videl in dočkal uresničitev svojih mladostnih sanj, mlado in krepko Jugoslavijo in našo slov. univerzo kralja Aleksandra I.

Kot honorarni profesor je bil poklican na tehniško fakulteto, kjer je predaval kemijsko anorgansko tehnologijo velike in sorodne industrije.

Veljal je kot najvišja instanca v svoji stroki in so ga v tem smislu spoštovala razna oblastva in strokovne institucije. Veliko zaslug si je pridobil tudi na polju zbiranja besednih zakladov za slovensko kemijsko-tehniško terminologijo.

Bil je mož visoke inteligence, ki je vse svoje življenje mnogo in idealno delal za dobrobit slov. kmetovalca in človeštva vobče. Skromen in tih, kristalno čistega značaja in pošteni k starega kova ter najboljega srca si bil dragi tovariš. Med mnogimi imeni naših zaslužnih mož bo blestelo vsedkar tudi ime pokojnega ing. Turka. S hvaležnostjo se ga bo spominjalo naše kmetsko ljudstvo, katero je tako ljubil in katerega veren sin je bil sam.

Naj mu bo ohranjen svetel spomin in blagoslovljen večni počitek.

Umrla je naša sestra in teta, gospa

Marija Železnikar roj. Velkavrh

vдова posestnika in trgovca

v soboto ponoči v visoki starosti 88 let mirno v Gospodu.
Na zadnji poti jo spremlimo danes ob petih popoldne iz Studentovske ulice št. 2.
Ljubljana, dne 19. oktobra 1936.

ZALUJOČI OSTALI.